

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Gemeente Giessenlanden
t.a.v. de burgemeester, mevrouw E. Boot
Postbus 1
4223 ZG Hoornaar

Directie Migratiebeleid
Afdeling Asiel, Opvang en
Terugkeer

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Kenmerk
2012-0000157872

Datum 27 maart 2012
Betreft 1F beleid

Bijlagen
1

Geachte mevrouw Boot,

Op 27 februari jl. heeft u mij wederom een brief geschreven over het beleid inzake Afghaanse vreemdelingen aan wie artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen (hierna: 1F'ers). In uw brief geeft u aan dat u zich niet kunt vinden in de invulling die ik geef aan wat wij hebben afgesproken tijdens ons onderhoud op 24 oktober vorig jaar.

Ik vind het spijtig en onbegrijpelijk dat hierover onduidelijkheid is ontstaan. Ik ben van mening dat ik handel overeenkomstig de afspraken zoals na afloop in de woordvoeringslijn zijn opgetekend. In mijn brief van 16 december heb ik u dit toegelicht.

Destijds hebben wij in een passieve woordvoeringslijn vastgelegd dat het gesprek tussen de burgemeesters die de petitie hebben ondertekend en mij verder zal worden verdiept door nadere informatie uit te wisselen over de zaken waar de burgemeesters aandacht voor vragen. In dat kader heb ik toegezegd de betreffende burgemeesters tijdig te zullen informeren over relevante ontwikkelingen in de individuele zaken waarvoor aandacht is gevraagd.

Daarnaast is van mijn kant vastgelegd dat er geen ruimte is om de weging van het ambtsbericht te wijzigen. Verder is afgesproken dat burgemeesters in gesprek met de IND inzage kunnen krijgen in het volledige procesdossier en een toelichting kunnen krijgen over de individuele zaak waarvoor zij aandacht vragen. Ook is aangegeven dat, indien blijkt dat de burgemeester nieuwe (de IND nog niet bekende) informatie aandraagt, deze door de IND wordt gewogen in het licht van de zaak als geheel.

In mijn brief van 16 december heb ik aangegeven op welke wijze ik nader invulling kan geven aan bovengenoemde afspraken binnen de geldende wettelijke kaders. Ik begrijp uit uw reactie dat dit niet naar uw tevredenheid uitpakt, maar ik kan me niet voorstellen dat u van mij zou verlangen om buiten de wettelijke kaders te treden. Ik verwijs dan ook andermaal naar mijn brief van 16 december, die ik volledigheidshalve als bijlage bij deze brief voeg.

In het licht van de gemaakte afspraken acht ik uw verwijzing naar de zaak in Soest niet op zijn plaats. Ik heb steeds benadrukt dat geen sprake is van een algehele

uitzettingstop van Afghaanse 1F'ers. Ook heb ik aangegeven dat er geen ruimte is voor een wijziging van het beleid ten aanzien van onderofficieren en officieren van de KhAD/WAD. Ik heb enkel aangegeven een handreiking te doen aan de burgemeesters die middels de petitie een appel op mij hebben gedaan en aandacht vragen voor een individuele zaak in hun gemeente door hen desgewenst inzage te geven in het IND dossier. Ten aanzien van de gemeente Soest merkt u zelf al op dat deze eerder geen ondertekenaar van de petitie was. Overigens is mij gebleken dat er wel op de gebruikelijke wijze sprake is geweest van contact tussen de DT&V en medewerkers van de gemeente Soest over deze zaak.

Datum
27 maart 2012
Kenmerk
2012-0000157872

Wat betreft de verwijzing naar de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (hierna: Awir) merk ik op dat in Nederland het uitgangspunt geldt dat vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven geen recht hebben op collectieve voorzieningen. Met de Koppelingswet in 1998 is dit beginsel ingevoerd. Gemeenten zijn veelal verantwoordelijk voor de uitvoering en naleving (van onderdelen) hiervan. Genoemd beginsel, dat is neergelegd in de Vreemdelingenwet 2000, geldt ook voor inkomensafhankelijke verstrekkingen, zoals huurtoeslag en zorgtoeslag. Daarnaast is in artikel 9 van de Awir bepaald dat iemand geen recht heeft op toeslagen als de partner of medebewoner een vreemdeling is die geen rechtmatig verblijf heeft. Niet valt in te zien waarom in het geval van 1F'ers hier anders mee om moet worden gegaan dan wanneer het andere vreemdelingen betreft die evenmin rechtmatig in Nederland verblijven. De vergelijking met de positie van alleenstaande minderjarigen gaat niet op.

Het valt mij op dat uw brief en bijlage verder grotendeels een herhaling is van standpunten die u eerder over het voetlicht heeft gebracht en waarover in meerdere instanties op verschillende bestuurlijke en ambtelijke niveaus is gesproken. Tevens constateer ik dat deze standpunten berusten op een voortdurende onjuiste veronderstelling van het wettelijk kader, het geldende beleid, de uitvoering daarvan en de bestaande rechterlijke waarborgen. Ik zal hier in het navolgende nogmaals op ingaan.

Anders dan u aangeeft is geen sprake van een collectieve tegenwerping: artikel 1F Vluchtelingenverdrag wordt altijd individueel getoetst.

Het 1F-beleid ten aanzien van onderofficieren en officieren van de KhAD/WAD berust op een ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van februari 2000. In dit ambtsbericht wordt geconcludeerd dat alle onderofficieren en officieren verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor ernstige mensenrechtenschendingen. Deze conclusie is gebaseerd op gericht onderzoek naar en informatie over de wijze van rekrutering, opleiding en het vervolgens regelmatig wisselen van werkzaamheden in de organisatie. In het vreemdelingenbeleid is deze conclusie vertaald naar het beleid dat ten aanzien van (onder)officieren in beginsel artikel 1F Vluchtelingenverdrag wordt toegepast, tenzij sprake is van een significante uitzondering. Dit betreft altijd een individuele toets.

Het ambtsbericht is meermalen onderwerp geweest van stevige kritiek en discussie, maar telkenmale heeft dit geresulteerd in bevestiging van de informatie in het ambtsbericht. Zowel de minister van Buitenlandse Zaken als de hoogste nationale rechter in vreemdelingenzaken (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) zijn na nader onderzoek en inzage van de onderliggende bronnen (bij herhaling) tot dit oordeel gekomen.

Het is pertinent onjuist dat 1F'ers niet in staat worden gesteld om de onjuistheid van de tegenwerping voor een rechter te bewijzen. Ook onjuist is dat er geen volledige inhoudelijke toets door een onafhankelijke rechter plaatsvindt. In vrijwel alle zaken waarin artikel 1F Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen, wordt beroep ingesteld bij de rechtbank. In verreweg de meeste gevallen worden deze zaken behandeld door een meervoudige kamer waarin drie rechters zitting hebben en die de tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag volledig (inhoudelijk) toetsen. Veelal volgt daarna ook een rechterlijke toets in hoger beroep.

Datum
27 maart 2012
Kenmerk
2012-0000157872

U stelt in de bijlage van uw brief dat u een bestuurder volstrekt niet bevoegd acht tot een oordeel over schuld of onschuld in individuele dossiers in relatie tot tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag. Dat is volgens u het domein van de onafhankelijke rechter. Dit ligt echter anders. Het is aan de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel om vast te stellen of er ten aanzien van een asielzoeker ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan. Dat is geen strafrechtelijk oordeel, maar een standpunt over de vraag of de bepalingen van het Vluchtelingenverdrag op de betrokken persoon van toepassing zijn. Wordt artikel 1F Vluchtelingenverdrag tegengeworpen, dan is dat verdrag verder niet van toepassing. Tegen dat oordeel staat, zoals hierboven al is aangegeven, beroep bij de rechter open. De rechter toetst inhoudelijk of artikel 1F Vluchtelingenverdrag kon worden tegengeworpen. Er is dan ook geen sprake van, zoals u in uw brief schrijft, een aantasting van de basisprincipes van de rechtstaat.

Voor de volledigheid meld ik nog eens dat voor de tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag volstaat dat er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat een vreemdeling betrokken is geweest bij ernstige misdrijven als genoemd in dat artikel. Hiervoor hoeft geen sprake te zijn van een strafrechtelijke veroordeling. Dit is geheel conform UNHCR-richtlijnen, de EU Kwalificatierichtlijn (2004/83) en jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU.

In uw brief stelt u verder dat 1F'ers bij terugkeer direct moeten vrezen voor hun leven, temeer omdat ons land hen heeft geafficheerd als verdachte van oorlogsmisdaden. Door de IND noch de DT&V wordt in contacten met de autoriteiten van het herkomstland gemeld dat sprake is van een ex-asielzoeker, laat staan dat aan betrokkene artikel 1F Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen.

Bovendien wordt in alle zaken beoordeeld of artikel 3 van het EVRM uitzetting naar het land van herkomst in de weg staat. Ook dit (onderdeel van het) IND-besluit wordt vol getoetst door de (onafhankelijke) rechtspraak. In de meerderheid van de Afghaanse 1F-zaken is zodoende vastgesteld dat er bij terugkeer geen sprake is van een reëel risico op een onmenselijke behandeling als bedoeld in artikel 3 EVRM. Van betreffende 1F'ers wordt dan ook verlangd dat zij voldoen aan hun vertrekplicht en terugkeren naar hun land van herkomst.

In die zaken waarin wel een reëel risico op een behandeling als bedoeld in artikel 3 EVRM aanwezig wordt geacht, geldt allereerst dat betrokkene aantoonbaar inspanningen moet verrichten om te vertrekken naar een ander land dan het land van herkomst. Indien vertrek duurzaam niet mogelijk blijkt, kan door middel van de duurzaamheids- en proportionaliteitstoets worden beoordeeld of het langer onthouden van een verblijfsvergunning disproportioneel is.

Ten aanzien van het risico bij terugkeer naar Afghanistan hecht ik er aan nog het volgende op te merken. Op dit moment is sprake van een gewijzigde situatie voor

zaken van ex-medewerkers van het voormalig communistische regime, waaronder ook onderofficieren en officieren van de KhAD/WAD worden begrepen. De UNHCR heeft namelijk recentelijk bepaald dat deze groep niet langer is aan te merken als een risicogroep bij terugkeer. Het beleid voorziet er in dat in geval van nieuwe informatie over het land van herkomst of de individuele zaak een herbeoordeling van het artikel 3 EVRM risico kan plaatsvinden. In 1F-zaken van ex-medewerkers van de KhAD/WAD kan dit ertoe leiden dat de IND een ander standpunt ten aanzien van artikel 3 EVRM zal innemen.

Datum
27 maart 2012
Kenmerk
2012-0000157872

De omstandigheid dat vele 1F'ers deel uitmaken van een gezin dat hier in Nederland een verblijfstatus heeft, is een consequentie van het beleid en betekent geenszins dat om die reden de 1F'er wel (of: ook) verblijf toekomt.

Gezinsleden van 1F'ers die op eigen gronden in aanmerking komen voor internationale bescherming, wordt deze bescherming geboden. Ook zijn er gezinsleden die vanwege de zogenoemde 'tienjarenregel' alsnog in aanmerking zijn gekomen voor een verblijfsvergunning. Dit verandert niets aan het gegeven dat op de 1F'er nog steeds de plicht rust om uit Nederland te vertrekken. De enkele reden dat gezinsleden wel een verblijfstatus hebben maakt niet dat in het verblijf van de 1F'er in Nederland moet worden berust. Artikel 8 EVRM noch de UNHCR in de richtlijnen voor de toepassing van artikel 1F Vluchtelingenverdrag schrijven dit voor. De UNHCR-richtlijnen zeggen hierover dat deze situatie de gezinsleden voor de moeilijke keuze stelt: wel of niet samen met de 1F'er vertrekken.

Ik heb u deze aspecten al meerdere keren zowel schriftelijk als mondeling uitgebreid toegelicht. Tevens heb ik u en uw collega's de mogelijkheid geboden om inzage te krijgen in het IND-dossier van 1F'ers in uw gemeente. Slechts één van uw collega's heeft zich inmiddels die moeite getroost.

Ik vind het belangrijk dat burgemeesters aan hun inwoners kunnen uitleggen waarom een bepaalde beslissing is genomen en heb u daarbij zoveel mogelijk proberen te ondersteunen.

Uit uw correspondentie meen ik nu op te maken dat u vooral streeft naar een beleidswijziging die leidt tot vergunningverlening aan al deze 1F'ers. Ik kan alleen maar herhalen dat dit niet aan de orde kan zijn. Het betreft hier Rijksbeleid dat na uitgebreid overleg met de Tweede Kamer is vastgesteld en waarvan de uitvoering wordt getoetst door onafhankelijke rechters. De rechtspraak noch de Tweede Kamer, waarmee ik heel recent op 29 februari jongstleden nog over dit onderwerp heb gesproken, geven mij aanleiding om het beleid te wijzigen.

U vraagt mij om u uit te nodigen voor overleg over de ontstane situatie. Een dergelijk overleg kan alleen zinvol zijn als het niet leidt tot een herhaling van zetten. Graag verneem ik of u andere of aanvullende gezichtspunten over de toepassing van het 1F-beleid met mij wilt bespreken.

De minister voor Immigratie, Integratie en Asiel,

G.B.M. Leers